

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2006. gada 23. martā *

Lieta C-465/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Corte suprema di cassazione* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 11. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 3. novembrī, tiesvedībā

Honyvem Informazioni Commerciali Srl

pret

Mariella De Zotti.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši K. Šimans [*K. Schiemann*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], E. Juhāss [*E. Juhász*] un E. Levits (referents),

* Tiesvedības valoda — itāļu.

ģenerālvokāts M. Pojarešs Maduru [*M. Poiares Maduro*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Honyvem Informazioni Commerciali Srl* vārdā — Dž. Prospereti [*G. Prosperetti*]
un K. del Penino [*C. del Pennino*], advokāti,
- De Dzoti [*De Zotti*] kundzes vārdā — F. Tofoleto [*F. Toffoletto*], advokāts,
- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — E. Traversa [*E. Traversa*], pārstāvis, kam
palīdz Dž. Beloti [*G. Belotti*], advokāts,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 25. oktobrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 17. un 19. pantu Padomes 1986. gada 18. decembra Direktīvā 86/653/EEK par dalībvalstu tiesību aktu koordinēšanu attiecībā uz pašnodarbinātiem tirdzniecības pārstāvjiem (OV L 382, 17. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva”).

- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā *Honyvem Informazioni Commerciali Srl* (turpmāk tekstā — “*Honyvem*”) pret De Dzoti kundzi par atlīdzības summu saistībā ar līguma izbeigšanos, kas pienākas De Dzoti kundzei tādēļ, ka minētā sabiedrība ir lauzusi ar viņu noslēgto līgumu.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesiskais regulējums

- 3 Direktīvas 17. pants nosaka:

“1. Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka tirdzniecības pārstāvis pēc pārstāvja līguma izbeigšanās saņem atlīdzību saskaņā ar 2. punktu vai kompensāciju par zaudējumiem saskaņā ar 3. punktu.

2. a) Tirdzniecības pārstāvim ir tiesības uz atlīdzību, ja [un ciktāl]:

— viņš pilnvarotājam ir atradis jaunus klientus vai ir būtiski palielinājis viņa darījumu apjomu ar esošajiem klientiem, un pilnvarotājs turpina gūt ievērojamus ienākumus no darījumiem ar šādiem klientiem,

un

— šīs atlīdzības samaksa ir taisnīga, ņemot vērā visus apstākļus un jo īpaši komisijas naudu, ko tirdzniecības pārstāvis zaudējis darījumos ar šiem klientiem. Dalībvalstis var paredzēt, ka šajos nosacījumos jāietver arī tas, vai piemēro tirdzniecības ierobežošanas klauzulu 20. panta nozīmē;

- b) atlīdzības summa nedrīkst būt lielāka par viena gada atlīdzības summu, ko aprēķina no tirdzniecības pārstāvja gada vidējā atalgojuma iepriekšējos piecos gados, un, ja līgums noslēgts pirms mazāk kā pieciem gadiem, atlīdzību aprēķina no vidējā atalgojuma konkrētajā laika posmā;
- c) šādas atlīdzības piešķiršana neliedz tirdzniecības pārstāvim pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu.

[..]

6. Komisija astoņu gadu laikā pēc dienas, kad izziņota šī direktīva, iesniedz Padomei pārskatu par šā panta ieviešanu un vajadzības gadījumā — arī priekšlikumus tā grozījumiem.”

4 Direktīvas 19. pants paredz:

“Pirms pārstāvja līgums beidzas, puses nedrīkst atkāpties no 17. un 18. panta, kaitējot tirdzniecības pārstāvim.”

Valsts tiesiskais regulējums

- 5 Direktīvas 17. un 19. pants tika transponēti valsts iekšējās tiesībās ar Itālijas civilkodeksa (turpmāk tekstā — “Civilkodekss”) 1751. pantu. Līdz ar 1991. gada 10. septembra Dekrēta–likuma Nr. 303 (*GURI* Nr. 221, 1991. gada 20. septembris, parastais papildinājums) pieņemšanu šis valsts tiesību noteikums tika grozīts, un kopš tā laikā tas pamatojas uz minēto Direktīvas pantu tekstu. Līdzīgi Direktīvas 17. pantam tas balstās uz meritokrātisku pieeju tādas atlīdzības aprēķinam, uz kuru tirdzniecības pārstāvim ir tiesības pēc viņa līguma izbeigšanās.
- 6 1992. gada 27. novembrī *Confcommercio* (organizācija, kas pārstāv tirdzniecības, tūrisma un pakalpojumu nozares uzņēmumus) un *FNAARC* (organizācija, kas pārstāv tirdzniecības aģentus un pārstāvjus) noslēdza koplīgumu (turpmāk tekstā — “1992. gada koplīgums”), kas paredz:

“I punkts

Ņemot vērā Civilkodeksa 1751. panta noteikumus, kas grozīti ar 1991. gada 10. septembra Dekrēta–likuma Nr. 303 4. pantu, un it īpaši taisnīguma principu, visos līguma izbeigšanās gadījumos tirdzniecības aģentam vai pārstāvim izmaksā atlīdzības summu, kura ir vienāda ar 1 % no kopējās komisijas naudas summas, uz kuru ir radušās tiesības un kura tika izmaksāta līguma darbības laikā.

Šai summai veic šādus pieskaitījumus:

A. Aģentiem un pārstāvjiem, kam ir pienākums neapkalpot nevienu citu, kā tikai šo uzņēmumu:

— 3 % no komisijas naudas, kas nepārsniedz 24 000 000 liru gadā;

— 1 % no komisijas naudas summas diapazonā no 24 000 001 līdz 36 000 000 liru gadā.

B. Aģentiem un pārstāvjiem, kam nav pienākuma neapkalpot nevienu citu, kā tikai šo uzņēmumu:

— 3 % no komisijas naudas, kas nepārsniedz 12 000 000 liru gadā;

— 1 % no komisijas naudas summas diapazonā no 12 000 001 līdz 18 000 000 liru gadā.

[..]

Puses cita citai apliecina, ka pēc to uzskatiem iepriekš izklāstītais atbilst taisnīguma kritērijam, uz kuru ir norāde minētajā Civilkodeksa 1751. punktā.

II punkts

Turklāt saskaņā ar Civiltkodeksa 1751. pantu papildus šo noteikumu I punktā minētajām summām izmaksā summu [..], kas aprēķināma šādi:

- 3% no komisijas naudas summas, uz kuru ir radušās tiesības pirmajos trijos pārstāvības līguma darbības gados;
- 3,5% no komisijas naudas summas, uz kuru ir radušās tiesības ceturtajā līdz sestajā līguma darbības gadā;
- 4% no komisijas naudas summas, uz kuru ir radušās tiesības turpmākajos gados.

[..]

Deklarācija

Puses apliecina, ka šie kopīgi pieņemtie noteikumi par atlīdzību saistībā ar līguma izbeigšanos, piemērojot Civiltkodeksa 1751. pantu, kopumā veido labvēlīgāku režīmu nekā tiesiskais regulējums. Šie noteikumi ir savstarpēji saistīti un neatdalāmi, un tos nevar izmantot kopā (summēt attiecīgās summas) ar kādu citu režīmu.

[..”

- 7 Tādējādi saskaņā ar 1992. gada koplīgumu tās atlīdzības aprēķins, kas pienākas tirdzniecības pārstāvim, izbeidzoties ar viņu noslēgtajam līgumam, pamatojas uz noteiktajām procentu likmēm no minētā pārstāvja saņemtās komisijas naudas un uz pārstāvības līguma ilgumu — pretēji kritērijiem, kas noteikti Direktīvas 17. pantā un Civillkodeksa 1751. pantā, kurā grozījumi izdarīti ar 1991. gada 10. septembra Dekrētu–likumu Nr. 303 (turpmāk tekstā — “Civillkodeksa 1751. pants”).

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- 8 *Honyvem* lauza ar De Dzoti kundzi noslēgto līgumu no 1998. gada 30. jūnija. Saskaņā ar minētā līguma 10. pantu to “reglamentē Civillkodeksa noteikumi, īpašie likumi par tirdzniecības pārstāvja pilnvarām un koplīgumi tirdzniecības nozarē [...]”.
- 9 Uzskatot, ka atlīdzības aprēķinam saistībā ar līguma izbeigšanos ir jāpamatojas uz 1992. gada koplīgumu, *Honyvem* piedāvāja De Dzoti kundzei summu ITL 78 880 276 kā šo atlīdzību.
- 10 Uzskatot, ka šī summa nav pietiekama, De Dzoti kundze 1999. gada 12. aprīlī cēla prasību *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa), lūdzot piespriest *Honyvem* samaksāt viņai summu ITL 181 889 420 apmērā, piemērojot Civillkodeksa 1751. pantā izklāstītos kritērijus.
- 11 Pēc tam, kad *Tribunale di Milano* noraidīja minēto prasību, pieņemot *Honyvem* argumentus, De Dzoti kundze iesniedza apelācijas sūdzību *Corte d'appello di Milano* (Milānas apelācijas tiesa). Šī tiesa apmierināja apelācijas sūdzību un atzina tās iesniedzējas tiesības saņemt papildu summu ITL 57 000 000 saskaņā ar Civillkodeksa 1751. pantu.

- 12 *Honyvem* iesniedza kasācijas sūdzību *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa), apstrīdot *Corte d'appello di Milano* spriedumu. Šī sabiedrība it sevišķi norādīja uz to, ka Civilkodeksa 1751. pants skaidri atļauj atsaukties uz pušu gribas autonomijas principu un attiecīgi uz koplīgumiem, ja šie koplīgumi paredz tirdzniecības pārstāvim nosacījumus, kas ir labvēlīgāki nekā tie, kuri izriet no tiesību aktos noteiktā režīma. Jautājums par to, vai koplīgumos paredzētā atlīdzība ir labvēlīgāka, ir jāizvērtē iepriekš. Ņemot vērā, ka koplīgumā noteiktais režīms jebkurā gadījumā nodrošina tirdzniecības pārstāvim atlīdzību, būtu jāsecina, ka šis režīms ir labvēlīgāks nekā Civilkodeksa 1751. pantā paredzētais.
- 13 De Dzoti kundze iesniedza pretapelācijas sūdzību, pamatojoties uz to, ka tai pienākošās atlīdzības summa saistībā ar līguma izbeigšanos, piemērojot Civilkodeksa 1751. pantu, nedrīkst daudz atšķirties no pirmajā instancē pieprasītās summas.
- 14 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka nedz Itālijas tiesu judikatūra, nedz tiesību teorija nesniedz viennozīmīgu atzinumu par 1992. gada koplīguma likumīgumu.
- 15 Šādos apstākļos *Corte suprema di cassazione* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai, ievērojot Direktīvas 17. panta saturu un mērķi un attiecīgā gadījumā kritērijus, ko šis pants piedāvā izmantot tajā paredzētās atlīdzības summas

aprēķinam, Direktīvas 19. pantu var interpretēt tādējādi, ka tas pieļauj, ka valsts tiesību normas, ar ko Direktīva tiek transponēta, var atļaut, ka koplīgums (kas ir saistošs pusēm saistībā ar noteiktiem līgumiem) paredz nevis atlīdzību, kas izmaksājama tirdzniecības pārstāvim saskaņā ar 17. panta 2. punktā minētajiem nosacījumiem un kas aprēķināma atbilstoši no šī panta izrietošajiem kritērijiem, bet gan atlīdzību, kas, pirmkārt, pārstāvim ir izmaksājama neatkarīgi no 17. panta [2. punkta] a) apakšpunkta pirmajā un otrajā ievilkumā paredzēto nosacījumu izpildes (un, ciktāl tas attiecas uz daļu atlīdzības, visos gadījumos, kad pārstāvja līgums ir izbeidzies) un kuras lielums, otrkārt, nav aprēķināms saskaņā ar kritērijiem, kuri var izrietēt no Direktīvas (un attiecīgā gadījumā nepārsniedz tajā paredzēto summu), bet gan saskaņā ar kritērijiem, kas minēti koplīgumā, proti, atlīdzību, kas nosakāma (bez īpašas norādes uz to, ka pārstāvis ir palielinājis darījumu apjomu), pamatojoties uz iepriekš noteiktu procentu likmi no pārstāvja saņemtās atlīdzības līguma darbības laikā, kā rezultātā pat tad, ja pastāv summas ierobežojumi vai ja izpildīti visi vai daži Direktīvā paredzētie nosacījumi, lai rastos tiesības uz atlīdzību, izmaksājamā atlīdzība daudzos gadījumos būtu mazāka (vai pat daudz mazāka) par augstāko Direktīvā paredzēto atlīdzību un, jebkurā gadījumā, būtu mazāka nekā atlīdzība, ko būtu varējusi noteikt tiesa, ja tai būtu jāievēro Direktīvā paredzētie kritēriji un principi, nevis koplīgumā paredzētie atlīdzības aprēķināšanas kritēriji?

- 2) [...] Vai atlīdzība ir aprēķināma analītiski, papildus novērtējot samaksu par pakalpojumiem, ko pārstāvis, iespējams, būtu varējis saņemt gados pēc līguma izbeigšanās, ņemot vērā jaunus klientus, ko pārstāvis ir piesaistījis, vai to, ka pārstāvis ir ievērojami palielinājis darījumu apjomu ar esošajiem klientiem, un tikai pēc tam grozot šo summu, ņemot vērā taisnīguma kritēriju un Direktīvā noteiktos summas ierobežojumus, vai arī ir atļautas citas aprēķina metodes, it īpaši kombinētas metodes, kur lielāku nozīmi piešķir taisnīguma kritērijam un Direktīvā noteiktajiem summas ierobežojumiem kā aprēķina atskaites punktam?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 16 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka Direktīvas 17. panta 2. punktā paredzētā atlīdzība saistībā ar līguma izbeigšanos var tikt aizstāta ar atlīdzību, ko nosaka saskaņā ar koplīgumu, pamatojoties uz citiem, nevis minētajā noteikumā paredzētajiem kritērijiem.
- 17 Pirmkārt, ir jānorāda, ka Direktīvas 17. un 19. pants ir jāinterpretē, ņemot vērā Direktīvas mērķi un ar to izveidoto sistēmu (šajā sakarā skat. 1991. gada 2. oktobra spriedumu lietā *C-7/90 Vandevenne u.c., Recueil*, I-4371. lpp., 6. punkts, un 1996. gada 12. decembra spriedumu lietā *C-104/95 Kontogeorgas, Recueil*, I-6643. lpp., 25. punkts).
- 18 Šajā sakarā ir noteikts, ka Direktīvas mērķis ir saskaņot dalībvalstu tiesību aktus par tiesiskajām attiecībām starp tirdzniecības pārstāvības līguma pusēm (1998. gada 30. aprīļa spriedums lietā *C-215/97 Bellone, Recueil*, I-2191. lpp., 10. punkts, un 2000. gada 13. jūlija spriedums lietā *C-456/98 Centrosteel, Recueil*, I-6007. lpp., 13. punkts).
- 19 Saskaņā ar tās preambulas otro un trešo apsvērumu Direktīvas mērķis ir aizsargāt tirdzniecības pārstāvjus attiecībās ar viņu pilnvarotājiem, sekmēt tirdzniecības darījumu drošību un veicināt preču tirdzniecību starp dalībvalstīm, tuvinot to tiesību aktus attiecībā uz pārstāvību tirdzniecībā. Lai to panāktu, Direktīva tās 13.–20. pantā it īpaši paredz noteikumus, kas reglamentē pārstāvības līguma noslēgšanu un izbeigšanos (2003. gada 6. marta spriedums lietā *C-485/01 Caprini, Recueil*, I-2371. lpp., 4. punkts).

- 20 Saistībā ar līguma izbeigšanos ar Direktīvas 17. panta 1. punktu tiek izveidota sistēma, kas ļauj dalībvalstīm izvēlēties vienu no diviem risinājumiem. Dalībvalstīm ir jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka tirdzniecības pārstāvis pēc pārstāvja līguma izbeigšanās saņem vai nu atlīdzību, ko nosaka saskaņā ar tā paša panta 2. punktā norādītajiem kritērijiem, vai kompensāciju par zaudējumiem, ko aprēķina saskaņā ar tā 3. punktā noteiktajiem kritērijiem.
- 21 Itālijas Republika, kuras tiesiskais regulējums līdz tam lielā mērā pamatojās uz koplīgumiem, ir izvēlējusies 17. panta 2. punktā paredzēto risinājumu.
- 22 Saskaņā ar Tiesas judikatūru ar Direktīvas 17.–19. pantu izveidotajai sistēmai, it īpaši saistībā ar tirdzniecības pārstāvja aizsardzību pēc līguma izbeigšanās, ir imperatīvs raksturs (2000. gada 9. novembra spriedums lietā C-381/98 *Ingmar*, *Recueil*, I-9305. lpp., 21. punkts).
- 23 Minētajā spriedumā Tiesa ir norādījusi, ka pilnvarotājs nevar apiet šos noteikumus, vienkārši izmantojot tiesību izvēles klauzulu, jo šādā gadījumā rodas jautājums, vai šī izvēle kaitē tirdzniecības pārstāvim (iepriekš minētais spriedums lietā *Ingmar*, 25. punkts).
- 24 Saistībā ar Direktīvas 19. pantu vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru noteikumi, ar kuriem atkāpjas no Kopienų tiesībās noteiktā vispārējā principa, tāda kā princips, kas izriet no Direktīvas 17. pantā paredzētās atlīdzības sistēmas, ir interpretējami šauri (šajā sakarā skat. 2001. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-150/99 *Stockholm Lindöpark*, *Recueil*, I-493. lpp., 25. punkts).

- 25 Turklāt ir jānorāda, ka Direktīvas 19. pants paredz iespēju līgumslēdzējām pusēm atkāpties no tās 17. panta noteikumiem, pirms pārstāvja līgums beidzas, ja vien paredzētā atkāpe nekaitē tirdzniecības pārstāvim. Tātad ir jāatzīst, ka jautājums par to, vai šī atkāpe kaitē vai nē, ir jāizvērtē brīdī, kad puses to paredz. Puses nevar vienoties par atkāpi, ja tās nezina, vai līdz ar līguma izbeigšanos tā izrādīsies labvēlīga vai kaitējoša tirdzniecības pārstāvim.
- 26 Šādu interpretāciju vienlīdz apstiprina ar Direktīvas 17. un 19. pantu izveidotās sistēmas mērķis un raksturs, kā norādīts šā sprieduma 19. un 22. punktā.
- 27 Līdz ar to, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ir jāsecina, ka Direktīvas 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka atkāpe no Direktīvas 17. panta noteikumiem ir pieļaujama tikai tad, ja jau iepriekš ir skaidrs, ka šī atkāpe līguma darbības laika beigās neizrādīsies kaitējoša tirdzniecības pārstāvim.
- 28 Saistībā ar 1992. gada koplīgumu tā varētu būt gadījumā, ja tiktu konstatēts, ka šā koplīguma piemērošana nekādi nekaitē tirdzniecības pārstāvim, ciktāl tā sistemātiski garantē tam, ņemot vērā visas tiesiskās attiecības, kas varētu tikt nodibinātas pušu starpā tirdzniecības pārstāvības līguma ietvaros, atlīdzību, kas ir lielāka vai vismaz vienāda ar atlīdzību, kas tam pienāktos saskaņā ar Direktīvas 17. pantu.
- 29 Fakts, ka minētais koplīgums var būt labvēlīgs tirdzniecības pārstāvim noteiktos gadījumos, kad tam saskaņā ar Direktīvas 17. panta 2. punktā paredzētajiem kritērijiem būtu tiesības tikai uz būtiski samazinātu atlīdzību vai pat pavisam nebūtu tiesību uz atlīdzību, pats par sevi vēl nav pietiekams, lai atzītu, ka tā nav atkāpe no Direktīvas 17. un 18. panta, kaitējot tirdzniecības pārstāvim.

30 Veikt šajā sakarā vajadzīgās pārbaudes ir iesniedzējtiesas kompetencē.

31 Visbeidzot, ir jānorāda, ka 1992. gada koplīgums varētu tikt atzīts par labvēlīgu tirdzniecības pārstāvim tikai tad, ja tas, lai gan daļēji, ļautu summēt atlīdzību, kas aprēķināta atbilstīgi šā koplīguma noteikumiem, ar atlīdzību, kas paredzēta ar Direktīvas izveidoto sistēmu. Šī iespēja ir nepārprotami noraidīta ar šā koplīguma parakstītāju pušu sniegto deklarāciju.

32 Ņemot vērā visus šos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka saskaņā ar Direktīvas 17. panta 2. punktu nosakāmā atlīdzība saistībā ar līguma izbeigšanos nevar tikt aizstāta ar atlīdzību, ko nosaka saskaņā ar koplīgumu, pamatojoties uz citiem, nevis minētajā noteikumā paredzētajiem kritērijiem, ja vien nav konstatēts, ka šāda koplīguma piemērošana jebkurā gadījumā nodrošina tirdzniecības pārstāvim atlīdzību, kas ir vienāda ar atlīdzību, kas nosakāma atbilstīgi minētajam noteikumam, vai ir lielāka par to.

Par otro jautājumu

33 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai atlīdzība saistībā ar līguma izbeigšanos ir aprēķināma analītiski, kā to paredz Direktīvas 17. panta 2. punkts, vai

ir atļauts izmantot citas aprēķina metodes, cita starpā piešķirot lielāku nozīmi taisnīguma kritērijam.

34 Šajā sakarā ir jānorāda, ka, kaut arī ar Direktīvas 17. pantu izveidotais režīms ir obligāts un nosaka pamatsistēmu (iepriekš minētais spriedums lietā *Ingmar*, 21. punkts), tas nesniedz sīkākus norādījumus par atlīdzības saistībā ar līguma izbeigšanos aprēķina metodi.

35 Tiesa ir nospriedusi, ka šīs pamatsistēmas ietvaros dalībvalstīm ir diskrecionārā vara attiecībā uz atlīdzības aprēķina metožu izvēli (iepriekš minētais spriedums lietā *Ingmar*, 21. punkts). Izpildot Direktīvas 17. panta 6. punktā paredzēto pienākumu, Komisija 1996. gada 23. jūlijā iesniedza Padomei ziņojumu par Padomes Direktīvas par dalībvalstu tiesību aktu koordinēšanu attiecībā uz pašnodarbinātiem tirdzniecības pārstāvjiem 17. panta piemērošanu [COM(96) 364, galīgā redakcija]. Šis ziņojums sniedz sīkakas ziņas par atlīdzības faktisko aprēķinu un sekmē 17. panta vienveidīgāku interpretāciju.

36 Tādējādi uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 17. panta 2. punktā noteiktās pamatsistēmas ietvaros dalībvalstīm ir diskrecionārā vara, ko tās var izmantot, it īpaši, ievērojot taisnīguma kritēriju.

Par tiesāšanās izdevumiem

³⁷ Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospiež:

- 1) 19. pants Padomes 1986. gada 18. decembra Direktīvā 86/653/EEK par dalībvalstu tiesību aktu koordinēšanu attiecībā uz pašnodarbinātiem tirdzniecības pārstāvjiem ir jāinterpretē tādējādi, ka saskaņā ar šīs direktīvas 17. panta 2. punktu nosakāmā atlīdzība saistībā ar līguma izbeigšanos nevar tikt aizstāta ar atlīdzību, ko nosaka saskaņā ar koplīgumu, pamatojoties uz citiem, nevis minētajā noteikumā paredzētajiem kritērijiem, ja vien nav konstatēts, ka koplīguma piemērošana jebkurā gadījumā nodrošina tirdzniecības pārstāvim atlīdzību, kas ir vienāda ar atlīdzību, kas nosakāma atbilstīgi minētajam noteikumam, vai ir lielāka par to;
- 2) Direktīvas 86/653 17. panta 2. punktā noteiktās pamatsistēmas ietvaros dalībvalstīm ir diskrecionārā vara, ko tās var izmantot, it īpaši, ievērojot taisnīguma kritēriju.

[Paraksti]